

Natuurtoets Weijdelaer in Scherpenzeel

Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 246435
revisie 00
9 november 2012

Auteur:
H.J. Riphagen

Opdrachtgever
Woonstede
Postbus 191
6710 BD Ede

datum vrijgave

9 november 2012

beschrijving revisie 00

Definitieve rapportage

goedkeuring

drs. M. Braad

vrijgave

ing. J.Ogink

Inhoud	blz.
1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Wettelijk kader	2
1.3 Doel	3
1.4 Werkwijze	3
1.5 Leeswijzer	4
2 Gebiedsbeschrijving	5
2.1 Projectgebied	5
2.2 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten FF-wet.....	6
3 Toetsing effecten ruimtelijke ontwikkeling.....	8
3.1 Beschrijving ruimtelijke ontwikkeling en mogelijke effecten.....	8
3.2 Effecten op beschermde soorten en mogelijkheid tot mitigatie effect	8
4 Conclusies en aanbevelingen	10
4.1 Conclusie	10
4.2 Vervolg	10
4.3 Zorgplicht.....	10
4.4 Voorbehoud.....	11
Geraadpleegde bronnen	12

Bijlage 1: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De woningcorporatie Woonstede is voornemens om de locatie die bestaat uit de straten Vijverlaan, Molenweg en Parklaan te herontwikkelen.

Binnen het juridisch-planologisch kader is het noodzakelijk om de gevolgen van de werkzaamheden voor de beschermde natuurwaarden op en rond de projectgebied inzichtelijk te maken. Hiertoe is voorliggende natuurtoets opgesteld.

Op de projectgebied is de Flora- en faunawet (soortbescherming) van toepassing. In het kader van deze wetgeving heeft Advies- en Ingenieursbureau Oranjewoud een toetsing aan de Flora- en faunawet verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde natuurwaarden op en rond de projectgebied.

1.2 Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in *gebiedsbescherming* en *soortbescherming*.

De *gebiedsbescherming* omvat:

- Beschermde Natuurmonumenten aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998;
- Speciale Beschermingszones (SBZ/Natura 2000) aangewezen in het kader van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn;
- De Ecologische Hoofdstructuur.

De gebiedsbescherming van Natura 2000 is sinds oktober 2005 volledig geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten een beschermd gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De projectgebied ligt niet in of in de buurt van een Natura 2000-gebied. Ook betreft de projectgebied geen Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 en aan het provinciale beschermingsregime EHS is daarom niet noodzakelijk.

De *soortbescherming* is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wet geldt overal in Nederland.

In het kader van de Flora- en faunawet is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Om bij het opstellen van plannen, dan wel bij de uitvoering van de werkzaamheden, rekening te kunnen houden met de aanwezige beschermde plant- en diersoorten is het noodzakelijk om te weten welke soorten in het gebied voorkomen.

Indien als gevolg van werkzaamheden ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen beschermde soorten worden geschaad, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze moet worden aangevraagd bij het ministerie van EL&I. Het is daarbij van belang om te weten tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten behoren.

De beschermde soorten zijn ingedeeld in drie categorieën:

- algemene soorten waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een complete vrijstelling (tabel 1-soorten, zoals het Konijn en de Gewone pad);
- zwaardere beschermde soorten ('middengroep') waarvoor een vrijstelling geldt, indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor het onderhavige project is een dergelijke gedragscode van toepassing, namelijk de Gedragscode van de Unie van Waterschappen (2006). Voorbeelden van diersoorten in de deze groep (tabel 2) zijn Wild zwijn en Kleine modderkruiper.
- strikt beschermde soorten waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied (tabel 3-soorten, zoals Otter en Ringslang).

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, een algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs

handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te beperken.

In bijlage 1 wordt nader ingegaan op de Flora- en faunawet.

1.3 Doel

Het doel van de toetsing op natuurwetgeving is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling met de Flora- en faunawet. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek worden zo nodig vervolgstappen aangegeven (bijvoorbeeld de aanvraag van een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet).

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de Flora- en faunawet op te sporen, dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermdede soorten komen in het projectgebied voor en welke status hebben ze?
2. Welke invloed hebben de geplande ingrepen in het betreffende gebied op de (strikt) beschermdede soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermdede soorten worden voorkomen of verzacht (mitigerende maatregelen)?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermdede soorten in gevaar komt, welk vervolgetraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermdede soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermdede planten- of diersoorten in het projectgebied voorkomen.

Stap 2. Veldbezoek

De huidige situatie ter plekke is beoordeeld door een ecoloog. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het projectgebied daadwerkelijk een geschikt leefgebied vormt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens uit de bureaustudie is beoordeeld of er negatieve effecten te verwachten zijn op verwachte beschermdede soorten binnen het projectgebied. Maatregelen worden voorgesteld om eventueel te verwachten negatieve effecten op beschermdede soorten te voorkomen dan wel te verzachten (mitigerende maatregelen).

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 - 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot effecten op beschermdede soorten en overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75. Het rapport wordt afgerond met aanbevelingen voor vervolgstappen.

1.5 Leeswijzer

De kern van het rapport bestaat uit de conclusies en aanbevelingen van de toetsing. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 4. Aangegeven wordt welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. De achtergrondinformatie van de toetsing is beschreven in de hoofdstukken 2 en 3. In hoofdstuk 2 is beschreven welke beschermde natuur op basis van de in de bureaustudie en het veldbezoek verzamelde informatie in en om het projectgebied verwacht mogen worden. In hoofdstuk 3 zijn de voorgenomen ingrepen beschreven. Vervolgens is aangegeven wat de effecten hiervan op de verwachte beschermde natuurwaarden zijn. Zo nodig zijn maatregelen voorgesteld om effecten te voorkomen, dan wel te beperken. In bijlage 1 zijn de wettelijke achtergronden weergegeven van de voor dit onderzoek van belang zijnde natuurwetgeving.

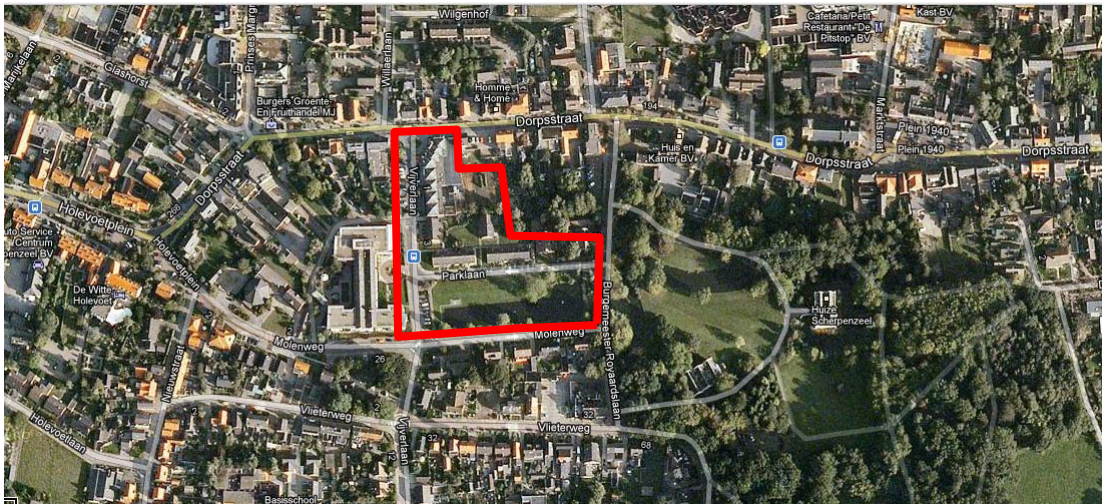
2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Projectgebied

Het projectgebied omvat de straten Vijverlaan, Molenweg en Parklaan. De Vijverlaan vervult een ontsluitingsfunctie voor de aanliggende wijk die via de Dorpsstraat is verbonden met de ringweg aan de noordzijde van het dorp. Tussen de Molenweg en Parklaan ligt een vijver ingeklemd. Deze blijft behouden.

Op de hoek van de Dorpsstraat en Vijverlaan staat een discountsupermarkt Het betreft een laag gebouw met plat dak en trapeziumvormige opbouwen. Binnen het projectgebied staan twee woningen, Parklaan 2 en 4, welke bewoond zijn. Het betreffen een particuliere woning en burgemeesterswoning. In het plan wordt geen urgentie gegeven aan de herontwikkeling van deze woonhuizen. Ze zijn wel globaal beschouwd in dit plan. Rondom de bebouwing zijn enkele tuinen en openbaar groen aanwezig. Het braakliggende land achter de huizen maakt onderdeel uit van het plangebied.

De ligging van de projectgebied is globaal weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Globale ligging projectgebied (ondergrond: googlemaps, 2012)

2.2 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten FF-wet

Op 2 februari 2012 is het projectgebied door een ecooog van Oranjewoud bezocht. Hierbij is het projectgebied en de directe omgeving bekeken. Gedurende het veldbezoek is gecontroleerd welke biotopen aanwezig zijn binnen het projectgebied. Op 7 september 2012 is het plangebied nogmaals door een ecooog van Oranjewoud bezocht. Bij dit veldbezoek was de contactpersoon van de gemeente Scherpenzeel en een bewoner van Scherpenzeel aanwezig. Het plangebied is toen nogmaals grondig onderzocht.

Van de beschermde natuurwaarden welke kunnen voorkomen in de betreffende aanwezige biotopen, is op basis van verschillende literatuurbronnen gecontroleerd of deze natuurwaarden ook daadwerkelijk in of in de omgeving van het projectgebied voorkomen.

Voor de volgende soortgroepen heeft het projectgebied een waarde:

Vogels Tijdens het veldbezoek zijn weinig vogels gezien en gehoord. Het weer was hiervoor ook niet geschikt, de temperatuur was beneden vriespunt. Het projectgebied leent zich, door zijn versteende karakter, maar voor zeer weinig vogelsoorten als broedlocatie. De beplanting rondom de woningen kunnen nog als nestlocatie voor algemene soorten Roodborst en Winterkoning dienen. Mogelijk dat de grotere bomen in de tuinen en langs de vijver door een enkele vogel als broedlocatie wordt gebruikt. Op basis van bureaustudie (telmee.nl) en veldbezoek kan niet worden uitgesloten dat de Huismus zijn verblijfplaats heeft in het projectgebied. De Huismus heeft mogelijk broedlocaties onder de dakpannen van de gebouwen met pannendaken (seniorenwoningen, verpleeghuis, particuliere woning en burgemeesterswoning).

De vijver is geschikt als leefgebied en broedbiotoop voor allerlei vogelsoorten. De vijver valt buiten het projectgebied en is in een eerder stadium al uitgebreid onderzocht doormiddel van een ecoscan. De resultaten uit deze ecoscan worden niet opgenomen in deze rapportage.

Zoogdieren Op de projectgebied zijn enkele verschillende soorten algemeen voorkomende zoogdieren te verwachten zoals Huismuis, Huispitsmuis en Egel.

Uit veldbezoek blijkt dat vleermuizen mogelijk gebruik maken van het projectgebied als foerageergebied en verblijfplaats. Met name de seniorenwoningen zijn in potentie geschikt als verblijfplaats. Het hele projectgebied wordt naar verwachting gebruikt als foerageergebied door vleermuissoorten als Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis. Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet (tabel 3-soorten).

Uit het tweede veldbezoek blijkt dat de Eekhoorn het plangebied sporadisch gebruikt als foerageergebied. Verblijfplaatsen van de Eekhoorn zijn niet in het plangebied aanwezig, deze bevinden zich in de directe omgeving (o.a. op het landgoed).

Amfibieën en Vissen De vijver is geschikt als leefgebied voor (algemeen voorkomende) amfibieën en vissoorten. De vijver valt buiten het projectgebied en is in een eerder stadium al uitgebreid onderzocht doormiddel van een ecoscan. De resultaten uit deze ecoscan worden niet opgenomen in deze rapportage.

Op het braakliggende terrein is de gewone pad (tabel 1 flora en faunawet) aangetroffen.

Planten, libellen, vlinders en overige ongewervelde Uit veldbezoek blijkt dat de soortenrijkdom van wilde planten zeer gering is binnen het projectgebied. In de bosschages zijn enkel aangeplante cultuurplanten aanwezig en algemeen voorkomende ruigtekruiden. Beschermde planten werden niet aangetroffen en zijn gezien het stedelijke biotoop binnen het projectgebied ook

niet te verwachten. Vanwege het stedelijk karakter en het ontbreken van natuurlijke biotopen is het terrein ongeschikt voor beschermde ongewervelde.

Het braakliggende terrein werd ten tijde van het veldbezoek in september gebruikt als moestuin. Ook waren er enkele bijenkassen aanwezig.

3 Toetsing effecten ruimtelijke ontwikkeling

3.1 Beschrijving ruimtelijke ontwikkeling en mogelijke effecten

De planvorming is gevorderd tot en met schetsontwerp. In het plan wordt het huidige verpleeghuis getransformeerd tot appartementengebouw met kinderopvang op de begane grond. Aan de Dorpsstraat wordt een nieuw service- en dienstencentrum gebouwd. Op de locatie van de 12 seniorenwoningen wordt een appartementengebouw ontwikkeld. Ook wordt in het bestemmingsplan een vergroting van het winkelareaal mogelijk gemaakt. De bestaande supermarkt kan daarbij worden vergroot van de huidige 1.300 m² naar 1.600 m². Dit kan plaats vinden op dezelfde locatie en met respectering van de huidige rooilijnen.

De werkzaamheden zullen het nodige lawaai en optische verstoring met zich meebrengen. Daarnaast zal het huidige terrein zoals het er nu ligt grotendeels verdwijnen. Wanneer de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd is nog niet bekend.

3.2 Effecten op beschermde soorten en mogelijkheid tot mitigatie effect

Uit de bureaustudie en het veldbezoek blijkt dat op de projectgebied algemeen beschermde en enkele zwaarder beschermde soorten worden verwacht. Per soortgroep zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ingreep aangegeven en zo nodig zijn mitigerende maatregelen voorgesteld.

Vogels

Er worden enkele soorten vogels in de directe omgeving van de watergangen verwacht. Het gaat hierbij om zowel foerageer- als broedbiotoop. Het foerageergebied zal na inrichting van de projectgebied niet afnemen, door de aanwezigheid van tuinen. Ook de hoeveelheid geschikt broedbiotoop zal hierdoor gelijk blijven. Tijdens ontwikkeling van de projectgebied zal het gebied ongeschikt zijn voor broedvogels, maar hierdoor wordt geen negatief effect op de broedvogel populatie verwacht.

Zolang rekening wordt gehouden met het broedseizoen (globaal van half maart tot en met half juli) bij het uitvoeren van de werkzaamheden, kunnen effecten op broedvogels worden uitgesloten.

Het voorkomen van de Huismus kan niet worden uitgesloten. Verblijfplaatsen van de Huismus zijn jaarrond beschermd. Daarom dient naar het voorkomen van de Huismus aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd in het voorjaar (maart tot en met juni).

De gunstige staat van instandhouding van de in het onderzoeksgebied voorkomende vogels komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar. Uitzondering hierop is de Huismus. Naar het voorkomen van Huismus dient nader onderzoek te worden uitgevoerd. Dit onderzoek kan tegelijk plaats vinden met het onderzoek naar het voorkomen van Vleermuizen.

Zoogdieren

In het projectgebied komen naar verwachting enkele algemeen beschermde zoogdieren voor. Door de herontwikkeling van de projectgebied zullen deze diersoorten tijdelijk hun leefgebied verliezen. Nadat de herontwikkeling is voltooid zal voor deze soorten weer voldoende, en mogelijk beter geschikt, leefgebied beschikbaar zijn. De ingreep zal naar verwachting wel een verstrend effect hebben op de in het projectgebied voorkomende algemene soorten. Kleinere soorten zoogdieren, zoals muizen, zijn bij het vergraven van het terrein kwetsbaar en kunnen mogelijk gewond of gedood worden. Hiervoor geldt echter een algemene vrijstelling. Een effect op de populaties van algemeen beschermde zoogdieren wordt door de ingreep niet verwacht.

Het projectgebied vormt mogelijk een gebruiksfunctie voor vleermuizen. Foerageergebied zal na herontwikkeling niet verloren gaan. Huidige verblijfplaatsen kunnen echter wel verloren gaan. Om deze reden dient aanvullend onderzoek plaats te vinden naar welke soorten vleermuizen voorkomen in het projectgebied en op welke manier deze het projectgebied gebruiken. Uit dit onderzoek zullen de benodigde vervolgstappen duidelijk moeten blijken.

Ook wordt het projectgebied gebruikt door de Eekhoorn als foerageergebied. Verblijfplaatsen zijn niet in het plangebied aangetroffen en ook niet bekend bij bewoners. De Eekhoorn zal met name verblijven en foerageren in het nabijgelegen landgoed. Dit landgoed kan worden aangemerkt als optimaal biotoop voor deze soort. Het verdwijnen van de tuinen, welke een marginale bijdrage aan het foerageergebied van Eekhoorn vormen, heeft geen negatief effect. Bij het starten van de werkzaamheden zal de eekhoorn vluchten uit het gebied en zijn voedsel in de omgeving zoeken.

De gunstige staat van instandhouding van de meeste in het projectgebied voorkomende zoogdieren komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar. Ten behoeve van het mogelijk voorkomen van vleermuizen zal aanvullend onderzoek moeten worden uitgevoerd. Hieruit dient duidelijk te worden welke vleermuissoorten op de projectgebied voorkomen, welke functie de projectgebied voor hen heeft en welke vervolgstappen of mitigatie noodzakelijk is om zonder effect de geplande ontwikkeling uit te kunnen voeren. Het verdwijnen van de tuinen zal geen invloed hebben op de mate waarin foerageergebied beschikbaar is voor de eekhoorn.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusie

In het projectgebied komt mogelijk een aantal beschermde diersoorten voor. Het gaat om enkele meer algemeen voorkomende soorten die onder het lichtste beschermingsregime (tabel 1) van de Flora- en faunawet vallen, zoals Huismuis en Egel. Ook komen er mogelijk zwaarder beschermde diersoorten voor: zoogdieren (tabel 2 en 3) en vogelsoorten met in hun broedperiode beschermde nesten (tabel 3).

Op de meeste in en rond het projectgebied voorkomende beschermde dier- en plantensoorten treedt geen negatief effect op, bij gebruik van de genoemde mitigerende maatregelen.

Vanwege het mogelijk gebruik van het projectgebied door vleermuissoorten en de Huismus zal er aanvullend onderzoek naar de betreffende soorten, de functie van het projectgebied en de vereiste vervolgstappen dan wel mitigerende maatregelen moeten worden uitgevoerd.

Voor broedvogels (tabel 3) geldt dat door het starten van de werkzaamheden buiten hun broedseizoen, er geen negatief effect zal optreden. Ten behoeve van de Huismus zal aanvullend onderzoek plaats moeten vinden. Dit onderzoek kan gecombineerd worden met het onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen.

Voor de streng beschermde vleermuissoorten (tabel 3) gaat het om mogelijke vernietiging van leefgebied en verblijfplaats. Om antwoord te kunnen geven op de vraag of het projectgebied momenteel in gebruik is, zal dit eerst geïnventariseerd moeten worden door middel van een aanvullend onderzoek. Hieruit zal ook moeten blijken wat de mitigatie- en compensatiemogelijkheden zijn. Indien niet gemitigeerd of gecompenseerd kan worden zal ten minst een ontheffing moeten worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt het strengste toetsingskader. Hierbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang, er geen alternatieven zijn en de beoogde ontwikkeling geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort(en). Aan de hand van het aanvullend onderzoek kan het Ministerie van LNV mogelijk een ontheffing, onder voorwaarden, verlenen.

Voor de eekhoorn (tabel 2) kan gesteld worden dat de werkzaamheden geen negatief effect hebben. Er zijn geen verblijfplaatsen in het plangebied aanwezig. Het aanwezige foerageergebied draagt slechts beperkt bij aan de beschikbaarheid van voedsel voor de eekhoorn. Zodra de werkzaamheden starten zal de eekhoorn uit het gebied vluchten en zijn voedsel in de omgeving zoeken.

Voor meer algemene soorten zoogdieren, de zogenaamde tabel 1-soorten van de Flora- en faunawet (zoals het konijn), geldt een algemene vrijstelling. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht, die ook voor deze soorten geldt. Deze zorgplicht wordt in paragraaf 4.3 toegelicht.

4.2 Vervolg

Ten behoeve van de Huismus en vleermuizen dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.

4.3 Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet alle gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van eind augustus tot november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien

een locatie in die periode gemaaid wordt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschernde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

4.4 Voorbehoud

De voorliggende toetsing aan de natuurwetgeving is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden en een éénmalig veldbezoek.

Deze gegevens geven geen garantie dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen (andere) beschernde soorten kunnen worden waargenomen. Natuur is vaak verrassend. Om de risico's zo veel mogelijk te verkleinen wordt aanbevolen om vlak voordat de werkzaamheden beginnen, het terrein te controleren op de aanwezigheid van (andere) beschernde soorten.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Stedenbouwkundig ontwerp, aangeleverd door Woonstede.

Internet

- maps.Google.nl
- www.Naturalis.nl
- www.Overijssel.nl
- www.RAVON.nl
- www.Rijksoverheid.nl
- www.SOVON.nl
- www.Telmee.nl
- www.Vleermuis.net
- www.Waarneming.nl
- www.Zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Ook een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden heeft een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2). Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord. Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren.

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren.

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af de dier- of plantensoorten die voorkomen in het projectgebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.

Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de egel, konijn en mol, ree en vos, algemene amfibieënsoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander en plantensoorten als grasklokje en gewone dotterbloem.

Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:

Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB:

¹ Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan vier criteria wordt getoetst (zware toets): de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast, er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Voor Bijlage 1 soorten uit Tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1- soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

1. Bescherming van flora en fauna (b).
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e).
4. Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimte inrichting of ontwikkeling (j).

Voor Bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn uit Tabel 3 geldt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing wordt verleend op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn:

1. Bescherming flora en fauna (b).
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e).

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3. Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Ten aanzien van vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn. Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b).
- Veiligheid van het luchtverkeer (c).
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats gaan vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.